

Visie op vrijwilligersvervoer Gemeente Berkelland

Aanleiding

De gemeente Berkelland heeft geen actieve rol of beleid gehad in het stimuleren van het vrijwilligersvervoer. In het uitvoeringsprogramma 'Samen Denken, Samen Doen' staat de wens dat de gemeente kleinschalige vervoersvoorzieningen zoals de Naoberbus en de Vlearmoebus beter vormgeeft, ofwel beter laat samenwerken. In het kader hiervan zijn er stappen gezet voor een doorontwikkeling van het vrijwilligersvervoer in Berkelland. Dit heeft geleid tot voorliggende visie, waarin opgenomen is welke rol de gemeente voor het vrijwilligersvervoer en zichzelf ziet.

Achtergrondinformatie

In het sociaal domein komen veel beleidsterreinen samen, zoals onderwijs, volksgezondheid, vervoer, wonen, cultuur, veiligheid en economie. Door deze met elkaar te verbinden kunnen ze elkaar versterken. De gemeente brengt partijen samen zodat inwoners geholpen worden.

Het sociaal domein is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van inwoners, professionals en de gemeente. Dit betekent dat er initiatieven in de samenleving ontstaan waar de gemeente geen rol in heeft, of alleen aanjager is. De gemeente verbindt, faciliteert, stimuleert en voert haar wettelijke taken uit. De gemeente heeft oog voor regionale afspraken en sluit hier op aan.

ZOOV

Op 1 januari 2017 is ZOOV gestart met het regionale vervoersysteem in de Achterhoek. Het is een initiatief van de Achterhoekse gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk. ZOOV is het deur-tot-deur vervoer en is er voor iedereen die geen gebruik van het regulier openbaar vervoer kan of wil maken.

Vanuit de provincie is de subsidie 'Andere mobiliteit' beschikbaar. Daarin zitten middelen die aangevraagd kunnen worden via ZOOV Beheer en die bedoeld zijn om aanvullend vervoer in de regio vorm te geven. ZOOV Beheer kan hier twee keer per jaar bestedingsplannen voor indienen.

Vrijwillige vervoersdiensten

Om te voorkomen dat ouderen in een isolement raken en eenzaam worden en ervoor te zorgen dat ze zelfstandig kunnen blijven wonen zijn er lokale initiatieven opgezet door inwoners. Zo zijn er de Naoberbus, Vlearmoebus en Vervoersdienst Berkelland. Dit zijn vervoersdiensten die volledig op vrijwilligers draaien. De vrijwilligers brengen inwoners naar bijvoorbeeld de kapper of familie en hebben extra aandacht voor de inwoner, door bijvoorbeeld boodschappen naar binnen te brengen. Vervoersdienst Berkelland is uniek omdat vrijwilligers met inwoners meegaan naar een afspraak met de huisarts of specialist in het ziekenhuis. Deze vervoersdienst rijdt voornamelijk naar bestemmingen buiten de gemeentegrenzen. De ritten die de vrijwillige vervoersdiensten rijden zijn een aanvulling op de buurtbussen, Arriva, ZOOV en/of Valys.

Er is met de bestaande vrijwillige vervoersdiensten gesproken over onderlinge samenwerking. Samenwerking wordt in de toekomst niet uitgesloten, maar dit is voor nu alleen haalbaar op de volgende vlakken;

- Gezamenlijke keuring van voertuigen
- Opleiden en trainen van vrijwilligers
- Informatievoorziening naar de inwoners
- Kennisdeling

De gemeente schat in dat de Naoberbus haar vervoersgebied en het rijden van lange ritten moet aanpassen om een gezonde bedrijfsvoering te krijgen. Dit komt de eventuele samenwerking ook ten goede. Het prijssysteem en het aanvragen van vervoer kan dan uniformer. Samenwerking met andere vervoerders levert dan direct voordeel op. Het rijden van routes door de hele gemeente is voor de Vlearmoebus geen optie.

In het verleden heeft het vrijwilligersvervoer incidenteel financiële middelen ontvangen. De gemeente beschouwt het vrijwilligersvervoer niet als algemene en/of voorliggende voorziening. ZOOV is een collectieve vervoersvoorziening.

Visie gemeente op de meerwaarde van vrijwilligers

Er is een groei in diversiteit en veelzijdigheid van de (nieuwe) vrijwilliger. Steeds meer organisaties zetten vrijwilligers in en er zijn ook steeds meer vormen van (kortdurende) vrijwillige inzet. Daarnaast

liggen er ook kansen om vrijwilligerswerk meer in te zetten als middel om te participeren en integreren in de samenleving. We zien de volgende meerwaarde van vrijwilligers:

- *Baanfunctie*: vaste taken, verantwoordelijkheden en verplichtingen, nuttig bezig zijn, een werkroutine krijgen, leren en uitgedaagd worden voor eigen plezier of als opstap naar toekomstig doel.
- *Persoonlijke ontwikkeling*: zelfverrijking, groeien, kennis maken met geheel andere sector, gezichtsveld verbreden.
- *Identiteit*: inzet is onderdeel van leven. Eigen identiteit gestalte geven, eigen levensmotto uitdragen, iets doen waar je affiniteit mee hebt.
- *Meedoen aan de samenleving*: sociale contacten opdoen en onderhouden, gezelligheid, nieuwe woonomgeving ontdekken, aansluiting vinden 'bij mensen zoals jij', in behoefte voorzien. Iets nuttigs doen, waardering krijgen, een stukje menselijkheid tonen, een organisatie draaiende houden, gevoel van verantwoordelijkheid, morele plicht, vanzelfsprekendheid.
- *Actief burgerschap*: voldoening krijgen, iets goed doen voor de medemens, handen uit de mouwen steken in plaats van mopperen, 'de maatschappij dat ben jij', morele plicht.
- *Teruggeven*: een ander, een organisatie of de maatschappij terugbetalen in de vorm van hulp, niet alleen maar nemen maar ook geven. Om te voorkomen dat ouderen in een isolement raken of eenzaam worden en om zelfstandig te kunnen blijven wonen zijn er door de inwoners initiatieven opgericht. Hieronder vallen de vervoersdiensten die ritten rijden in aanvulling op de buurtbussen, Arriva, ZOOV en/of Valys.

Visie op vrijwilligersvervoer gemeente Berkelland

De gemeente heeft een verantwoordelijkheid voor begeleiding van inwoners vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning.

Vervoer zoals in deze visie beschreven valt niet onder deze verantwoordelijkheid. De gemeente ziet echter wel de meerwaarde van de diensten, met name in het voorkomen van eenzaamheid, het ondersteunen van mensen om zelfredzaam te kunnen zijn en om te kunnen participeren in de samenleving.

De gemeente Berkelland voldoet aan haar wettelijke verplichtingen en heeft het vervoer voor haar inwoners georganiseerd met ZOOV.

Op 1 januari 2017 is ZOOV gestart met het regionale vervoersysteem in de Achterhoek. Het is een initiatief van de Achterhoekse gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk. De gemeente Berkelland ziet dat er, hoewel er geen wettelijke verplichting is, meer nodig is om inwoners te ondersteunen en dat de vervoersdiensten hier een goede aanvulling in zijn.

Daarom wil de gemeente meedenken, adviseren en ondersteunen zodat het vrijwilligersvervoer toekomstbestendig is. De primaire verantwoordelijkheid ligt bij de vrijwillige vervoersdiensten zelf. Ze kunnen hierbij aansluiten bij de diensten en ondersteuning die ZOOV kan bieden. Concreet betekent dit het volgende:

- Wij waarderen de vrijwilligers die zich inzetten voor het vrijwilligersvervoer en willen ze ondersteunen door meedenken en adviseren zodat het vrijwilligersvervoer toekomstbestendig is. We willen dit doen door een structureel overleg te organiseren met de vrijwillige vervoersdiensten en ZOOV en door mee te denken over andere subsidie mogelijkheden.
- Wij zien de meerwaarde van vrijwilligersvervoer met name op korte ritjes, waarbij vriendelijkheid en een menselijk gezicht van groot belang zijn.
- Vrijwillige vervoersdiensten sluiten aan bij, of maken gebruik van ZOOV:
 - o ZOOV Beheer kan ingeschakeld worden om in aanmerking te komen voor subsidie van Provincie en andere instellingen.
 - o Gebruikmaken van de rittenplanner van ZOOV (externe organisatie) (Data-beheer) (slimmer efficiënter plannen).
 - o Gebruik van professionele ondersteuning.
- De gemeente heeft niet de taak om vrijwilligersvervoersdiensten financieel te ondersteunen. Het is geen gemeentelijke verantwoordelijkheid en er zijn geen financiële middelen beschikbaar. Landelijk maar ook regionaal zijn er vervoersdiensten met een gezonde bedrijfsvoering die zichzelf staande weten te houden.